

Projekt „modré karty“ v Evropské unii

Projekt „modré karty“ má otevřít cestu vysoce kvalifikovaným zahraničním pracovníkům na pracovní trhy členských zemí Evropské unie, a tím posílit taková odvětví evropského hospodářství, v nichž se v současné době nedostává kvalifikované pracovní síly. „Modrá karta“ („Blue Card“), jejíž udělování má podléhat společným postupům a kritériím, nebude nahrazovat stávající vnitrostátní systémy, ale představuje spíše dodatečný „motivační nástroj“.

Vysoce kvalifikovaní pracovníci nyní preferují takové destinace, jako jsou Spojené státy americké, Austrálie nebo Kanada, a Evropská unie zůstává spíše na okraji jejich zájmu – a právě to by měl projekt „modré karty“ v budoucnosti změnit.

Projekt „modré karty“ se do určité míry inspiroval americkou „zelenou kartou“, v pojetí obou projektů jsou však některé podstatné rozdíly:

„zelená karta“ (USA)	„modrá karta“ (EU)
Držitel „zelené karty“ má právo na trvalý pobyt v USA.	Držitel „modré karty“ nemá právo na trvalý pobyt v EU.
Platnost karty 10 let, možnost prodloužení	Platnost karty 3 roky, možnost prodloužení
Karta svému držiteli umožňuje žít, pracovat a cestovat na území Spojených států.	Karta svým držitelům a jejich rodinám umožňuje žít, pracovat a cestovat na území EU.
Pět možností, jak získat „zelenou kartu“: <ul style="list-style-type: none"> - zaměstnání - rodinné vazby - loterie - investování - trvalý pobyt před rokem 1972 	Žadatel o „modrou kartu“ musí předložit: <ul style="list-style-type: none"> - vysokoškolský diplom uznaný alespoň v jednom z členských států Unie nebo - potvrzení o praxi v daném pracovním oboru (min. 5 let) a také - pracovní smlouvu, která mu musí zaručovat příjem nejméně 1,7krát vyšší, než je průměrný hrubý příjem členského státu, v němž si zřídil trvalé bydliště, a nesmí být nižší než plat evropského pracovníka na srovnatelném pracovním místě. „Modrá karta“ se bude vázat na jednotlivce, ne na pracovní místo.
Držitelé „zelené karty“ mohou získat americké občanství po pěti letech pobytu.	Trvalý pobyt se získává automaticky po pěti letech.

Preference pro zaměstnávání zahraničních pracovníků v rámci EU

V souladu s politikou trhu práce budou členské státy dávat přednost občanům Evropské unie, mohou však upřednostnit i legálně pobývajících příslušníky třetích zemí. „Modré karty“ však budou vydávány pro pracovní odvětví, k nimž je přístup pracovníků z ostatních členských států omezen na základě přechodných pracovních ustanovení.

Členské státy Evropské unie by měly mít možnost samy rozhodnout, kolik „modrých karet“ si přejí každoročně vydat, a event. také možnost odmítnout držitele „modré karty“ vydané v jiném členském státě. Přistěhovalci však nebudou mít na „modrou kartu“ automaticky nárok ani v případě, že splní požadovaná kritéria. Poslanci Evropského parlamentu uvažují o vydání směrnice pro sjednocený postup při vyřizování žádostí státních příslušníků třetích zemí a pro jediné povolení k pobytu a výkonu práce. Cílem tohoto návrhu je sblížit práva pracovníků ze třetích zemí a občanů Unie. Povolení k pobytu i k práci by mělo být vydáváno prostřednictvím jediného aktu, přičemž dobu platnosti tohoto povolení by určovaly jednotlivé členské státy. Směrnice by nijak neomezovala kompetence členských států, pokud jde o přijímání státních příslušníků třetích zemí na jejich pracovní trhy. Evropský parlament dále připomíná, že „modré karty“ by neměly být využívány k aktivní podpoře „odlivu mozků“ ze třetích zemí.

Vydávání „modrých karet“

Žadatel o „modrou kartu“ musí být především bezúhonný, s čistým trestním rejstříkem. V případě, že tuto podmínku nesplňuje a přesto o „modrou kartu“ požádá, hrozí mu nejen odmítnutí, ale i trestní a finanční postih (od 1. ledna 2009 pokuta až 50.000 EUR nebo vězení).

Žadatel musí mít také předem zajištěné pracovní místo v některém členském státě Evropské unie, nejméně pětiletou pracovní zkušenost v daném oboru nebo vysokoškolský diplom uznaný alespoň v jednom z členských států EU. Pracovní smlouva žadatele mu musí zaručovat příjem, který bude nejméně 1,7krát vyšší než průměrný hrubý příjem členského státu, v němž získal trvalé bydliště, a nesmí být nižší než plat evropského pracovníka na srovnatelném pracovním místě.

„Modrá karta“ bude vydávána na dobu tří let s možností prodloužení o další dva roky. Pokud pracovník ze třetí země podepsal pracovní smlouvu na dobu kratší než tři roky, měla by mu být podle Evropského parlamentu vydána „modrá karta“ na dobu trvání smlouvy plus tři měsíce.

Držitelé „modré karty“ budou mít možnost svobodného cestování z jednoho členského státu do druhého. Tím jim bude umožněno rychle se adaptovat v novém prostředí a pak pružně reagovat na měnící se požadavky evropského pracovního trhu, obzvláště v odvětvích, kde je vyžadována vysoce kvalifikovaná práce.

„Modrou kartu“ budou moci získat také státní příslušníci třetích zemí, kteří již pobývají na území Evropské unie v rámci jiného režimu. Karta by však neměla být vydávána žadatelům o azyl a také ne občanům třetích států, kterým bylo v EU vydáno pracovní povolení na sezónní práci.

Evropská unie se zasazuje o prorodinnou politiku, a to i ve prospěch zahraničních pracovníků. Držitel „modré karty“ proto bude moci okamžitě požádat o povolení k pobytu i pro své rodinné příslušníky, přičemž jeho manžel/manželka bude moci v Evropské unii také pracovat a daný členský stát jim poskytne odpovídající sociální zabezpečení.

Práva držitelů „modré karty“

Držitelům „modré karty“ se přiznávají stejná práva jako občanům z dané členské země Evropské unie (v některých specifických případech však může dojít k omezení práv).

Jedná se především o:

- pracovní podmínky včetně odměňování za vykonanou práci
- právo na vzdělávání a výcvik
- právo na shromažďování a členství v různých organizacích
- právo na uznání vysokoškolského diplomu nebo dalších dokumentů stvrzujících odbornou profesní kvalifikaci (v souladu s běžnými postupy v dané členské zemi)
- právo na zdraví a bezpečnost práce
- právo na sociální zabezpečení a pomoc v souladu s platným zákonodárstvím daného státu
- právo na daňová zvýhodnění
- právo svobodně se pohybovat po celém území členského státu s výjimkou zákonem stanovených bezpečnostních omezení
- právo na vyplácení získaného důchodu i v případě opuštění země

Držitelé „modré karty“ budou mít zajištěn volný pohyb v rámci Evropské unie. Po dvou letech legálního zaměstnání v první členské zemi by mohl držitel „modré karty“ najít pracovní uplatnění také ve vysoce kvalifikovaných profesích další členské země.

Závěr

Evropa rapidně stárne – v roce 2050 by měli na jednoho starobního důchodce připadnout pouze dva pracovníci v produktivním věku. Vzhledem k nepříznivému demografickému vývoji tak bude v EU stále těžší a těžší vyhovět rostoucí poptávce po pracovní síle. A to se dotkne především takových pracovních odvětví, kde potřebují buď vysoce kvalifikované, nebo naopak sezónní pracovníky.

Správně chápaná a řízená ekonomická migrace by mohla Evropské unii napomoci nejen při řešení těchto závažných problémů, ale i při plnění prioritních cílů Lisabonské strategie, jako je dosažení vysoké zaměstnanosti a ekonomického růstu.

Prameny:

European Union Blue Card. Interview with Ewa Klamt.[cit. 2009-02-11]. Dostupné z: <http://www.europeanunionbluecard.com>.

Proposal for a Council Directive on the conditions of entry and residence of third-country nationals for the purposes of highly qualified employment. Brussels: Commission of the European Communities, 2007. 32 s. Dostupné v knihovně VÚPSV pod signaturou MEZINÁRODNÍ 1384

Proposal for a Council Directive on a single application procedure for a single permit for third-country nationals to reside and work in the territory of a Member State and on a common set of rights for third-country workers legally residing in a Member State. Brussels: Commission of the European Communities, 2007. 23 s. Dostupné v knihovně VÚPSV pod signaturou MEZINÁRODNÍ 1385

An EU 'Blue Card' for high-skilled immigrants? [cit. 2009-02-12]. Dostupné z: <http://www.euractiv.com/en/social/europe/eu-blue-card-high-skilled-immigrants/article-170986>

Evropská „modrá karta“ pro vysoce kvalifikované pracovníky. [cit. 2009-03-25]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/news/public/focus_page/018-41713-315-11-46-902-20081107FCS41562-10-11-2008-2008/default_cs.htm

Evropská „modrá karta“ pro vysoce kvalifikované pracovníky. [cit. 2009-03-25]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/pdfs/news/public/focus/20081107FCS41562/20081107FCS41562_cs.pdf

Vypracovalo oddělení knihovnicko-informačních služeb VÚPSV
duben 2009